

En l'últim dia de les Forces Armades, es va estar a punt de suspendre l'homenatge als caiguts per no ofendre Carne Chacón.

#Primarias Si el PSOE busca un candidat que li faci mal al PP, millor que fitxin algú amb experiència. Per exemple, Aznar.

#Pepino. Al veure per la tele diversos polítics ingerint cogombres espanyols, desenes de ciutadans pateixen intoxicació per demagògia.

La final de la Champions va deparar grans actuacions a Barcelona: la de Shakira l'endemà, i la del ball de bastons el dia abans.

#Presupuestos. Artur Mas aconsegueix que baixi la despesa sanitària després de la retirada d'Iván de la Peña.

Baixa el preu del tabac. Per això, als paquets es llegirà la frase següent: «La mort tenia un preu i ara en té un altre».

Telefónica comunicarà la prejubilació als seus treballadors trucant-los a cobrament a destinació.

● Quadern del diumenge

El crac del cogombre

L'HORTA D'ALMERIA S'ENFONSA ARRAN DE LA CRISI DEL BACTERI 'E. COLI'

PER CATALINA GAYÀ (TEXT) I RICARD CUGAT (FOTOS), ENVIATS ESPECIALS A ALMERIA

el Periódico

05.06.11

L'herència sanguinària del general Ratko Mladic

PÀGINES 8 I 9

Ortega Cano
La fatal investida d'un torero a la deriva

PÀGINES 18 I 19

ESPECIAL
airbag

TECNOLOGIA

Els 10 invents més importants per a l'automòbil de l'última dècada.

PÀGINA 6

ELS MILLORS

Repàs dels cotxes que han marcat la història d'AIRBAG del 2000 al 2011.

PÀGINES 8 I 9

FIAT 500 Prova del petit utilitari, el més ecològic de la gamma italiana.

PÀGINES 10 I 11

EL CRAC DEL COGOMBRE

Una bola que ha enfonsat Almeria

En només una setmana, l'horta d'Almeria s'ha esfondrat. Les autoritats alemanyes van acusar el cogombre andalús de ser l'origen de l'epidèmia d'"E.coli". Berlín va rectificar després, però la cadena de producció s'havia tallat i el mal ja estava fet.

PER CATALINA GAYÀ FOTOS RICARD CUGAT

Una trentena de compradors assistien dijous a la subhasta a la llotja d'Agroponiente a El Ejido (Almeria). Estaven asseguts davant d'una pantalla plana en què veien passar el preu de sortida de les hortalisses. Si hi estaven d'acord, premien un botó i paraven la licitació. El tomàquet d'amanida sortia a subhasta a tres cèntims el quilo. El senyor de la camisa de quadros de la quarta fila comprava a poc més d'un cèntim.

Una vintena d'agricultors esperaven fora al costat de «les poques» caixes de pebrots, tomàquets i de melons que havien portat a la comercialitzadora. A Almeria, els agricultors estan afiliats a comercialitzadores, empreses dedicades a la venda en origen (subhasta) i a la comercialització dels productes. Dijous, malgrat la gran magnitud de la nau, hi havia espai de sobres als passadissos i l'ambient era de vetlla de difunts. Deien els agricultors que qualsevol

Els agricultors arrencaven les mates de cogombre i tomàquet per l'evidència que ningú compraria

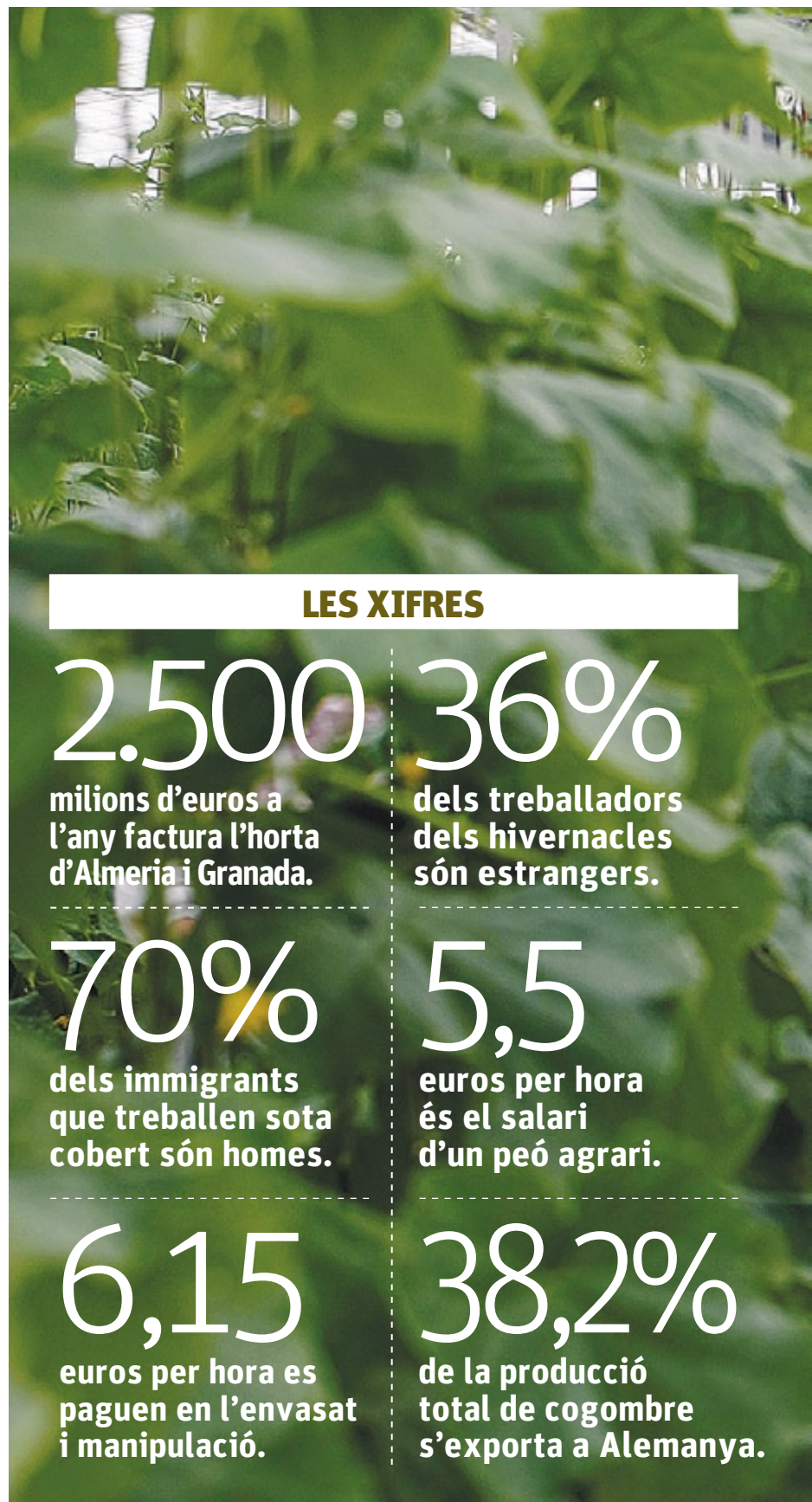
Molts a Almeria insinuen l'existència d'«una mà negra» rere les paraules de la ministra alemanya

altre dia no hi cabria ni una agulla i el temps passaria entre broma va i broma més afilada ve. Dijous, molts pagesos ni tan sols es van arribar a la subhasta esperant que remuntessin els preus després que la Unió Europea «per fi» hagués aixecat l'alerta sanitària.

Altres no tenien amb què anar-hi: entre dilluns i dimecres havien arrencat les mates de cogombre o de tomàquets davant l'evidència que, tot i que s'obrissin les fronteres, «ningú compraria hortalissa d'Almeria». «Tenir la planta costa diners. Se l'ha d'adobar», deia un, i els que eren a prop assentien.

Preus per terra

L'anomenada *crisi del cogombre* ha enfonsat el camp almerienc. L'Associació d'Empresaris Comercialitzadors Hortofructícoles d'Andalusia (Ecohal) assegurava que els primers dies de la crisi se n'havien donat de baixa «centenars de treballadors». Molts d'aquests agricultors

Subhasta d'hortalisses d'Agroponiente, un cop acabada l'alerta.

havien hagut d'acomiarar «fins a nou avis» els jornalers. «I els preus estan per terra», afegia l'agricultor José Aguilera.

Aguilera havia portat meló, el poc que encara es venia a l'estranger. La subhasta seguia: el carbassó es licitava a 3 cèntims. El cogombre llarg,

anomenat holandès o d'Almeria, no entrava a la llotja des de divendres perquè havia estat «marcat per la ministra».

Aquesta subhasta és la imatge de la «bomba» que ha provocat a Almeria la denominada *crisi del cogombre* i que va començar el 26 de maig.

FUNDACIÓ TORRENT-GUASP

Miguel Cazorla, un dels 13 agricultors assenyalats per Hamburg, camina entre les mates de cogombre mentre parla pel mòbil amb l'ambaixada espanyola a Berlín.

coneixia que el cogombre no tenia res a veure amb l'epidèmia. **«El cogombre andalús és innocent»**, titulen els diaris almeriencs aquell dia. L'endemà, el vicepresident del Govern, Alfredo Pérez Rubalcaba, ho anunciava a la subdelegació de Govern d'Almeria i el dijous 2 de juny s'aixecava l'alerta. Tot havia durat una setmana. I fora d'Almeria tot semblava encarrilar-se. El Govern espanyol anunciava que demanaria indemnitzacions per rescabalar els agricultors de les pèrdues, que ja es quantificaven en quasi 200 milions d'euros. A Almeria, en canvi, els anuncis dels governs només donaven una petita treva al malestar. Tot i l'aixecament de l'alerta sa-

«El cogombre andalús és innocent», titulaven els diaris arran de la rectificació dels alemanys

«Aquesta crisi beneficia Holanda», denuncia Roque García, de la Unió de Petits Agricultors

nitària, els camions encara no sortien perquè **«ningú»** comprava. Els agricultors no sabien si seguir treballant o deixar perdre la collita i, encara pitjor, tothom tenia clar que la imatge **«d'Almeria»** havia caigut en picat. **«No és la primera vegada que Alemanya o Holanda llancen un bola, però aquesta és la més forta i beneficia Holanda»**, denuncia Roque García, vicepresident de la Unió de Petits Agricultors i Ramaders (UPAG).

No és l'únic. A Almeria, molta gent parla de **«mà negra»**. Un altre punt aixeca suspicàcies: Alemanya del nord comença ara la temporada del cogombre. José Antonio Moreno, secretari d'organització de la Unió d'Agricultors i Ramaders (COAG), demana que a més a més d'indemnitzacions es presentin **«demandes contra la ministra»** i que es faci **«boicot contra les cadenes que havien renunciat a l'hortalissa espanyola sense proves»**.

Espanya, amb 56.572 hectàrees, és el país mediterrani que compta amb més superfície de cultius hortofructícoles en hivernacle. Almeria i Granada en tenen el 76,7%, i cada any es produeixen productes hortofructícoles amb una facturació de 2.500 milions d'euros. Gairebé 110.000 persones viuen d'aquesta indústria a les dues províncies i només Almeria compta amb 64.585 agricultors i 23.785 persones empleades de les comercialitzadores. El 24,17% de la població d'Almeria està ocupada en aquest sector.

Passa a la pàgina següent

Aquell dia, final de la temporada del cogombre, i quan l'economia andalusa començava a capejar la crisi per primera vegada en tot l'any, la ministra de Sanitat d'Hamburg, Cornelia Prüfer-Storcks, acusava **«el cogombre per a amanides procedent d'Espanya»** de ser l'origen del brot d'*E.coli* que afecta Hamburg i que llavors ja havia causat tres morts.

Es van assenyalar dos lots: un de cogombre ecològic de Frunet, sortit dels hivernacles de Miguel Cazorla, a Pechina, i l'altre, de l'empresa Costa de Almeria. En total, 13 agricultors almeriencs estaven darre de l'acusació. Almeria tremolava, la Unió Europea declarava una alerta sanitària i es bloquejaven les importacions de productes hortofructícoles espanyols. Supermercats com Lidl i Aldi, segons Hortyfruta, l'organització interprofessional de fruites i hortalisses d'Andalusia, cancel·laven **«la totalitat de les comandes de productes amb origen a Espanya amb l'excepció del meló i de la síndria»**.

ALTRES CRISIS

L'OLI DE COLZA

El 1981, 1.100 persones van morir i 60.000 més van resultar afectades (25.000 amb seqüeles irreversibles) al consumir oli de colza que havien comprat com a oli d'oliva. Les investigacions no van determinar mai la causa exacta de la intoxicació.

DIOXINES BELGUES

La primera crisi va ser el 1999 a Bèlgica i va afectar pollastres en l'alimentació dels quals hi havia dioxines. Aquell any, 4.700 granges alemanyes també van tancar pel mateix motiu.

LES 'VAQUES BOGES'

El 1996, es van detectar els primers casos en humans d'encefalopatia espongiforme bovina, un mal degeneratiu cerebral. Des d'aleshores, s'han registrat 219 morts, la majoria al Regne Unit i França. A Espanya hi va haver 5 morts.

LLET INFANTIL XINESA

El 2008, 54.000 nadons xinesos van resultar intoxicats i quatre van morir al consumir llet adulterada amb melamina, una resina sintètica industrial que van usar com a espessidor.

Els comitès de crisi d'organitzacions agrícoles, sindicats i la Junta d'Andalusia es posaven en marxa amb l'objectiu de demostrar que aquells cogombres no tenien res a veure amb l'epidèmia. Almeria és, amb Granada, la principal exportadora d'hortalissa cultivades en hivernacle d'Espanya. Només en cogombres s'exporten cada any més de 350.000 tones i Alemanya és, amb diferència, el principal comprador d'hortalisses de la zona.

L'índici de l'error

«Quan la ministra va assenyalar Almeria, aquí no hi havia hagut cap cas. Aquest és el primer senyal que demostra que estava equivocada», explica Roque García, vicepresident de la Unió de Petits Agricultors i Ramaders (UPAG) a la seu de l'organització. El dimarts 31 de maig es va demostrar que les mostres de cogombre que havia assenyalat la ministra no eren la causa del brot. Era la mateixa ministra qui re-

EL CRAC DEL COGOMBRE

Ve de la pàgina anterior

Una crisi així és com una roca a la sabata per a tota la província. En l'última dècada, gràcies a la indústria del plàstic, els fills dels emigrants almeriencs van tornar a casa perquè els hivernacles van fer florir l'economia. La crisi econòmica ha sigut un dal·tabaix i l'atur afecta el 29,43% de la població, però aquí diuen: **«Sempre queda ficar-se en un hivernacle»** i el camp, abans d'aquesta debacle, anava **«tirant»**.

¿Hi ha algun poble d'Almeria més afectat que un altre? És una pregunta sense sentit per a qui viu aquí. Tot Almeria està afectada perquè tota la província és un gran hivernacle que, d'una manera o altra, alimenta tots els almeriencs. Des del ponent fins al llevant almerienc, els hivernacles són la pell que cobreix la terra. Des del ponent fins al llevant hi ha tota una indústria connectada amb els hivernacles: planters, empreses de plàstic, bancs rurals que ofereixen promocions per als agricultors.

Una cadena industrial

Fins i tot la ciutat d'Almeria és un mínuscul casc urbà envoltat de plàstic. Els hivernacles són una baula més de la cadena industrial que és avui l'agricultura intensiva. Solament s'entén aquest tipus d'agricultura en un món globalitzat en què la producció és intensiva i massiva, i el producte entra en un circuit d'exportació internacional. Algú esternuda en algun punt de la cadena de producció i el refredat és transnacional.

És per això que a Almeria, tot i els anuncis de normalització, dijous passat seguien les reunions de crisi en sindicats i organitzacions agràries. A les botigues, als bars, als polígons no es parlava de res més. **«¿A què es dedica vostè?»**, li preguntava a un jove a l'atzar en un bar. **«Transporto fruites i verdures per Andalusia. Des dels 15 fins als 21 anys vaig treballar als hivernacles. Tots depenem de l'agricultura»**, responia.

José Aguilera és agricultor. Dijous va rebre unes 15 trucades en les dues hores que va dedicar a explicar com funciona la maquinària hortofructícola almerienca. Ni tanta truca da encaixava amb la imatge de l'agricultor que observa el cel per veure si descarrega tempesta, ni el teclat, amb aquests dits treballats per la feina al camp. És ell qui dóna les claus del canvi que ha viscut Almeria durant els últims 40 anys. No ho fa amb estadístiques, però sí amb vivències. El seu pare va ser un dels primers agricultors a El Ejido que va cultivar *bajo abrigo*, és a dir, en hivernacle.

El 1973, el seu pare va arribar a casa seva a El Ejido amb uns plàstics que s'havien fet malbé en les inundacions d'Adra, una localitat pròxima

L'agricultor José Aguilar observa el mar de plàstic de la zona d'El Ejido.

i la primera d'Almeria on, segons José, hi va haver hivernacles. Recordava que la seva mare va haver de **«co-sir»** aquells plàstics. Aleshores, a El Ejido hi havia cereals, poques hortalisses –**«tomàquet tipus raf, d'aquest que ara es paga tant»**– i emparrats que donaven un raïm que el mercat ja no volia.

Aquest és el punt de partida del mar de plàstic que és avui en dia la zona. Els hivernacles van anar seguits de les compres de plàstic a Israel, les llavors híbrides que van substituir les autòctones i que provenen d'Holanda, Bèlgica i Alemanya, el cultiu intensiu, el sistema de degoteig per a reg i el segellat perquè la terra sigui fèrtil en poc temps. Canviava el paisatge, canviava la forma de procedir dels agricultors i canvien els productes, amb un aspecte que és ara gairebé uniforme, **«com ho vol el mercat»**. **«Ara anem tots com bojos, però no podem parar. La gent menja ràpid i igual de veloços hem de produir»**, explica Aguilera.

Per entendre com és ara la producció, Aguilera fa dues parades pel camí. La primera a Matagorda, a prop d'El Ejido, als hivernacles d'un altre agricultor, Juan Álvarez. A l'entrada

Un hivernacle en què s'han arrencat les mates de tomàquet.

LA RESPOSTA DE L'EMPRESARI

La lluita per restituir el nom

Divendres passat cap polític alemany va rebre l'empresari Miguel Cazorla a Hamburg. L'agricultor almerienc havia estat assenyalat per la ministra de Salut d'Hamburg, Cornelia Prüfer-Storcks, com un dels 13 productors responsables dels cogombres que havien estat l'origen del bacteri letal que afecta Alemanya.

Cazorla havia viatjat dijous amb la intenció de portar a terme una roda de premsa perquè els mitjans alemanys «sabessin al-

gunes veritats». Des que la Junta d'Andalusia li va precintat els hivernacles, Cazorla no es va cansar de rebre polítics i periodistes a la seva finca de Pechina. A tots els feia degustar els seus productes i a tots mostrava els seus certificats ecològics i de qualitat. Dimecres, assegut vora el seu propi gabinet de crisi –el seu pare i diversos amics–, deia que estava disposat a demostrar que tot va ser una «acusació falsa». Les conseqüències són «econòmiques i morals», es queixava.

de l'hivernacle, hi ha la parra que va sembrar el pare de Juan i que ja és símbol d'una altra manera de treballar. Aquesta setmana Juan ha hagut de destruir la meitat de la collita a les plantes de tractament. Va pagar en euros la destrucció de cogombres i carbassons.

Aguilera argumenta que la **«bomba»** de la ministra va demostrar que a Almeria **«no hi ha problemes de qualitat»**. En menys de 48 hores, es va saber la identitat dels productors dels lots de cogombre. **«Aquí tot està controlat. Se'ns ha fet un fals testimoni. Hi estem acostumats»**, diu.

El mar i el plàstic

La segona parada era en un mirador en què la vista confon el final del mar i el plàstic. Tot el que es veu és gris aigua o gris hivernacle. Després, una altra vegada a Agropo-niente. A la ràdio deien: **«Gràcies al vostre esforç, agricultors, i a la nostra exigència el producte d'Almeria és d'excel·lent qualitat»**. Era la publicitat que emetia una comercialitzadora.

A les dues del migdia, la llotja ja estava buida. L'encarregat apuntava a la pissarra preus i lots que no s'havien venut. Els pocs agricultors que encara quedaven esbufegaven, resignats. Carmen Fernández, responsable de qualitat de la subhasta i dona d'agricultor, llegia la pis-

sarra. «A Almeria, els controls de qualitat són exhaustius, es fan en el terreny i al magatzem. Hi ha protocols establerts per la Junta i per les mateixes comercialitzadores. ¡Les seguim al peu de la lletra! La veritat és que, a vegades, penses que hi ha alguna cosa que no quadra. Sempre ens assenyalen a nosaltres, a Almeria, a Espanya, i això no és gens normal», diu.

Dos dies a Almeria i els ulls s'acostumen a topar-se amb el plàstic que cobreix precipicis, penya-segats, descampats, fins a la mateixa platja. A Adra, on va començar el cultiu *bajo abrigo*, els hivernacles abracen les cases, una discoteca i arriben a un passeig marítim típic de qualsevol ciutat mediterrània.

A Motril, hivernacles i apartaments confronten de la mateixa manera amb la carretera de la costa. A la ràdio, algú es preguntava quina au de mal averany ha volat per Almeria l'última setmana: del dijous 26 de maig al dijous 2 de juny. El locutor deia que Shakira, que havia d'actuar dimecres a l'Estadi Olímpic de los Juegos del Mediterráneo d'Almeria, no havia pogut sortir a l'escenari. Temes de seguretat, havia argumentat la cantant. «¿Què ha passat a Almeria?», es preguntava el locutor. No tenia resposta. ≡